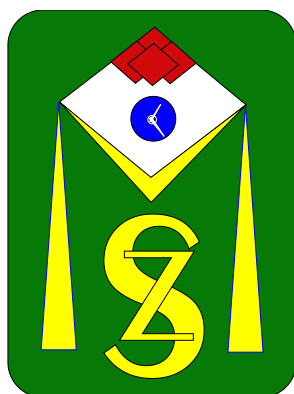

Masarykova základní škola, Stará Paka, okres Jičín

K čj. 218/2023

Školní preventivní program 2023 - 2024

Vypracovala: Mgr. Jitka Krausová
Dne: 30. 9. 2023

1. Charakteristika školy

Masarykova základní škola ve Staré Pace je plně organizovaná venkovská škola, která má 212 žáků, rozdělených do 10 tříd v 9 ročnících. Součástí školy je i školní družina a školní jídelna, to vše uvnitř jedné budovy. Žáci jsou vzděláváni podle ŠVP „Navazujeme na tradice, směřujeme k budoucnosti“.

Vzhledem k většinou menšímu počtu žáků ve třídách zajišťujeme bezpečné prostředí pro vytváření příznivých vztahů mezi dětmi navzájem i mezi dětmi a učiteli. Charakteristický je pro naši školu individuální přístup k žákům, rodinná atmosféra nejen v jednotlivých třídách, ale v rámci celé školy. Netrpíme projevům intolerance a vulgárního chování ani předsudky k menšinám. Integrujeme žáky se zdravotním postižením.

Žáci se vzdělávají v moderním a estetickém prostředí zrekonstruované školní budovy.

Základní údaje o škole

název školy	Masarykova základní škola, Stará Paka, okres Jičín
adresa školy	Revoluční 355, 507 91 Stará Paka
vedení školy	ředitel: Mgr. Pavel Antoš zástupce ředitele: Mgr. Jitka Jírová
kontakt	tel.: 493 798 232, 775 244 777 e-mail: masarykova.zs@seznam.cz ; pavel.antos@post.cz www: http://zsstarapaka.cz
metodička prevence	Mgr. Jitka Krausová
výchovná poradkyně	Mgr. Jitka Jírová

Metodik prevence působí na naší škole jako součást týmu, kde má každý vymezenou náplň svých činností a kompetencí, a současně se snaží o co největší spolupráci a efektivitu v naplňování preventivních cílů. Součástí tohoto týmu je také vedení školy a výchovná poradkyně, případně třídní učitelé.

2. Východiska pro vypracování školního programu prevence sociálně nežádoucích jevů

Pro vypracování školního programu prevence byly využity následující materiály:

- Školský zákon §29, novela platná od 1. 9. 2017
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Školní vzdělávací program Masarykovy základní školy ve Staré Pace „Navazujeme na tradice, směřujeme k budoucnosti“
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28 s jednotlivými přílohami
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j. MSMT-21149/2016
- Národní strategie Primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Vyhodnocení minimálního preventivního programu MZŠ Stará Paka 2022-2023
- Školní řád Masarykovy základní školy ve Staré Pace – novelizován k 1. 9. 2021

3. Cíle

Dlouhodobé cíle

- minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže
- zvyšovat odolnost žáků vůči sociálně nežádoucím jevům
- zlepšovat schopnost zvládnutí zátěžových situací
- vést ke zdravému životnímu stylu, posilovat pocit zodpovědnosti za zdraví své i zdraví ostatních
- posilovat pocit zodpovědnosti za své chování

- utvářet u žáků kvalitní hodnotové žebříčky
- budovat pocit sounáležitosti, potřebu solidarity a schopnost pomáhat druhým
- podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování

Krátkodobé cíle

- lépe zapojit všechny pedagogické pracovníky do systému prevence
- využít spolupráci s dalšími organizacemi podporujícími prevenci
- vytvářet správné návyky a dovednosti v sociální komunikaci žáků, aktuální je zejména nebezpečí sociálních sítí
- podporovat aktivní trávení volného času na úkor trávení volného času s moderními technologiemi
- eliminovat náznaky skrytého záškoláctví prostřednictvím lepší spolupráce s rodiči, dětskými lékaři a dalšími institucemi
- podporovat vlastní aktivity žáků a společné projekty napříč školou
- aktivizovat rodiče k většímu zájmu o prevenci rizikového chování jejich dětí

4. Cílové skupiny

• Děti a mládež

Cílem působení v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů je dítě zodpovědné za vlastní chování a způsob života přiměřeně k jeho věku – odlišné pro mladší školní věk (1. – 5. třída) a starší školní věk (6. – 9. třída). Zvláště je nutné sledovat skupiny dětí a mládeže se zvýšeným rizikem problémů s chováním (např. děti z rodin se závislostí na alkoholu, sociálně vyloučených komunit apod.)

• Pedagogický sbor

Při naplňování cílů v oblasti prevence je důležitá možnost vzdělávání pedagogů v této oblasti a především dobrá spolupráce všech pedagogů.

- **Rodiče**

Předpokladem naplňování cílů preventivního programu je samozřejmě důležitá také důsledná spolupráce školy s rodiči žáků a vzdělávání rodičů v této oblasti.

5. Realizace programu prevence sociálně nežádoucích jevů – nspecifická a specifická primární prevence

1. stupeň základní školy

1. – 2. ročník

Dětem po vstupu do školy nabízíme nejen konkrétní dovednosti, ale budeme vytvářet i modelové situace, se kterými se mohou setkat ve škole i mimo školu. Pro vytvoření optimálního sociálního klimatu je důležité vzájemné poznání žáků a pedagogů. Zaměříme se zejména na:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“

V 1. a 2. ročníku realizujeme preventivní programy **Etické dílny od společnosti Hope4kids** – Budme kamarádi.

3. – 5. ročník

V tomto období se zaměříme na programy k pozitivnímu ovlivnění zdraví žáků, které je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody, při současné změně postojů k sobě, k prožívání sebe jako individuality, ale v kontextu s druhými lidmi, se školní komunitou a okolním světem, k pozitivnímu citovému naladění a myšlení, k osvojení si dovednosti řešit stres a k dodržování životosprávy. Zaměříme se na:

- hlubší poznání dovedností osvojených při vstupu do školy
- schopnost pracovat v kolektivu
- uvědomění si, co tělu prospívá, - budeme realizovat také formou sportovních činností a aktivním trávením volného času

- schopnost vzájemné pomoci, podřízení se možnostem skupiny, zvládnutí fyzicky náročných situací

Ve 3. ročníku začínáme spolupráci se společností **Etické dílny (Hope4kids, z.s.)** – preventivní program **Buďme kamarádi**.

Ve 4. ročníku jsme zahájili spolupráci s **Centrem primární prevence Královéhradeckého kraje Semiramis**, které zde zahájí Program všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřený na rizikové chování a zdravý životní styl (Program VDPP II.).

Tento typ programu je zaměřen na práci s kolektivem a budování pozitivních mezilidských vztahů – zdravá interakce ve skupině, zdravé sebepojetí, schopnost tolerovat odlišnosti, umění spolupráce a komunikace s ostatními. V průběhu celého programu je kladen důraz na posílení životních hodnot a postojů vedoucích ke zdravému životnímu stylu („bio-psycho-sociální pohodě“). Obsahem jsou témata týkající se různých forem rizikového chování jako např. intolerance, rasismus, agresivita, rizikové sexuální chování, závislostní chování, šikana, rizikové trávení volného času.

2. stupeň základní školy

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

6. ročník

Program zaměříme **na aktivní práci skupiny i každého jednotlivce**. V rámci tohoto programu je třeba stanovit pravidla soužití ve skupině – aktivní naslouchání, pravdivost, důvěryhodnost, tolerance, maximální osobní nasazení. Pravidla je optimální stanovit na základě prožitku aktivní formou tak, aby je žáci přijali za svá. Zaměříme se na:

- vzájemné poznávání
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem a pomůže jim vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku nelátkových závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy

Na 2. stupni pokračujeme spoluprací s **Centrem primární prevence Královéhradeckého kraje Semiramis** s Programem všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřený na rizikové chování a zdravý životní styl (Program VDPP II.) - viz výše.

7. ročník

Program musí reagovat na celou řadu změn, přinášejících zátěžové situace v tomto věkovém období. Rozvoj pubertálního období s celou řadou fyzických a psychických proměn je **obdobím rizikovým pro nástup sociálně nežádoucích jevů**. Budeme pokračovat v budování kvalitního vrstevnického týmu, ve kterém se žáci cítí bezpečně a jistě. Zde je vhodné využít několikadenní intenzivní pobytové soustředění (v našem případě lyžařský výcvikový kurz). Zaměříme se na:

- hlubší vzájemné poznávání účastníků
- prohlubování vztahů důvěry
- upevňování kolektivních vztahů se včasným podchycením nežádoucích projevů chování
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem

8. ročník

Program budeme realizovat **výrazně aktivní formou**. Posiluje se činnost jednotlivců, spolupráce ve skupině, volba vhodné komunikace, prosazování návrhů. Kvalitu vytvořených postojů ke zdravému životnímu stylu a sociálně patologických jevům u dětí budeme ověřovat prostřednictvím projektů. Zaměříme se na:

- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Vhodnou součástí programu jsou kompenzační a relaxační aktivity sportovní a turistické.

9. ročník

Program by měl **mapovat dosažené výsledky** osobnostního a sociálního rozvoje, **fixovat** tyto dovednosti a postoje a **využívat prvků předchozích programů**. Převažovat by měly zážitkové aktivity a formy práce podporující příznivé klima ve třídě.

V 8. a 9. ročníku pokračujeme ve spolupráci s **Centrem primární prevence Královéhradeckého kraje Semiramis o. s.** s Programem všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřeným na rizikové chování a zdravý životní styl (Program VDPP II.). Žáci si volí témata bloků sami z nabídky Semiramis.

Konkrétní úkoly pro pedagogický sbor:

- sledovat zneužívání návykových látek u žáků
- sledovat jakékoli projevy či náznaky šikany včetně kyberšikany, zajistit blokaci závadných internetových stránek
- sledovat vyšší počet zameškaných hodin, věnovat pozornost projevům záškoláctví, a to i skrytým formám, kdy je omluvenka tzv. potvrzena lékařem, k tomu důsledně využívat příslušná ustanovení školního řádu
- informovat rodiče žáků, odbor soc. péče a ochrany dítěte MěÚ v Nové Pace a Policii ČR, pokud budou zjištěny jakékoli formy závadového chování
- **důsledně potírat projevy netolerance žáků vůči žákům vyžadujícím zvláštní péči, ze sociálně slabšího prostředí či menšinám**
- důsledně potírat projevy nekázně žáků a jejich nevhodné chování k vyučujícím i k ostatním dospělým ve škole
- prohlubovat spolupráci (i písemnou formou) s rodiči žáků, kteří mají problémy s přizpůsobením se školnímu řádu či s nepospěchem
- **v odůvodněných případech využít „Individuální výchovný“ program pro eliminaci rizikového chování žáků ve škole (materiál čj. 40/2014-VDŠ),**

Spolupráce s rodiči:

- běžná komunikace a omlouvání absencí prostřednictvím systému Bakaláři
- třídní a informativní schůzky dle plánu
- rodiče mohou navštívit školu v konzultačních hodinách jednotlivých pedagogů či po vzájemné domluvě i jindy, mohou se účastnit i vyučovací jednotky po předchozí domluvě s příslušným učitelem
- na vyzvání školy jsou povinni se dostavit do školy k projednání výchovných či vzdělávacích problémů svého dítěte

- uvolňování žáků – 2 dny v kompetenci třídního učitele, více dní – na základě žádosti ŘŠ (na uvolňování žáků z důvodů rodinné rekreace či tzv. ozdravného pobytu není právní nárok)
- uvolňování žáků v průběhu vyučování se řídí příslušným nařízením ředitele školy, které je motivováno zájmem o bezpečnost a ochranu žáků
- nekompromisně vyžadovat omluvenky do tří kalendářních dnů
- v odůvodněných případech vyžadovat na každou zameškanou hodinu omluvenku od lékaře
- každý vyučující má přidělenou svoji e-mailovou adresu, která je zveřejněna na webových stránkách školy
- třídní učitelé si stanoví 1x v týdnu konzultační hodiny, které jsou zveřejněny na webových stránkách školy
- obdobným způsobem si výchovný poradce a metodik prevence stanoví konzultační hodiny ve svém plánu

6. Školní program prevence – ŠVP – prolínání

Prevence rizikového chování je součástí platných učebních osnov a je zahrnuta do schválených standardů základního vzdělávání. Je třeba, aby aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány.

Preventivní témata jsou obsažena především v těchto vyučovacích předmětech:

- prvouka
- přírodověda, vlastivěda
- tělesná výchova
- hudební, výtvarná a pracovní výchova
- výchova ke zdraví a občanská výchova

7. Plán aktivit pro školní rok 2023 – 2024

- Září** - zahájení plaveckého výcviku (2. a 3. třída)
- festival Jičín – město pohádky
 - sběr papíru a drobného elektroodpadu
 - pochod rodičů s dětmi
 - návštěva Úřadu práce v Jičíně (9. třída)
 - projektový den – Osobnosti našeho regionu

- Říjen** - plenární schůze a třídní schůzky rodičů
- soutěž Ekomládě v Hořicích
 - přírodovědný klokan
 - pořad Británie s Břitem (4. až 9. třída)
 - soutěž Kopidlenský kvítek a kapřík v Kopidlně
 - sportovní soutěže

- Listopad** - exkurze do Všestaru (6. třída)
- výroba skleněných figurek (1. stupeň)
 - Rej skřítků s lampionovým průvodem – organizují žáci 9. třídy
 - divadelní představení – Pernštejní
 - výtvarná dílna se ZŠ Libštát
 - soutěž v SŠTaŘ Hlušice
 - program primární prevence Etické dílny od společnosti Hope4Kids s názvem Budme kamarádi v I.A, I.B a ve II. třídě
 - zahájení programu primární prevence Centra primární prevence Královéhradeckého kraje Semiramis ve IV. třídě, pokračování v V., VII., VIII. a IX. třídách

- Prosinec** - rozsvícení vánočního stromečku
- Mikuláš ve škole
 - projektový den – Etická výchova "Dobré skutky"
 - vánoční vystoupení ve Staré Pace a v Levínské Olešnici
 - vánoční besídka pro žáky školy

- Leden** - bruslařský kurz (1. stupeň)
- školní kola olympiád, poznávání živočichů
 - školní kolo Pythagoriády (5. třída)

- Únor** - bruslařský kurz (2. stupeň)
- soutěž pro žáky 8. a 9. tříd na SŠGS Nová Paka
 - školní karneval
 - účast v jazykových olympiádách (okresní kola)

- Březen** - dopravní výchova ve 4. třídě
- Matematický klokan
 - lyžařský výcvik ve Vítkovicích (2. stupeň)
 - okrskové kolo poznávání živočichů

Duben - tělovýchovná akademie pro 1. stupeň

- sběrové dny
- pěvecká soutěž Novopacký slavíček
- zápis žáků do 1. třídy
- Den Země – projektový den
- přehlídka sborů – Jarní koncert v Nové Pace
- okresní kolo Pythagoriády
- dopravní soutěž pro 5. třídu

Květen - zájezd žáků 7. – 9. třídy do Anglie

- školní a okresní kolo poznávání rostlin
- sportovní soutěže (dle sportovního kalendáře)
- dopravní výchova (praktická část)

Červen - sportovní soutěže (dle sportovního kalendáře)

- školní výlety podle ročníků
- jarní vystoupení žáků školy pro rodiče
- jarní vystoupení žáků školy pro žáky
- pasování prvňáčků na čtenáře
- projektový den – Ochrana člověka za mimořádných událostí
- cyklovýlet 8. a 9. třídy
- školní sportovní olympiáda
- rozloučení s žáky 9. ročníku

8. Nespecifická všeobecná prevence

Nepovinné předměty a zájmové kroužky organizované naší školou:

- sborový zpěv
- hudebně dramatická výchova
- taneční kroužek
- anglický jazyk
- sportovní a pohybové aktivity
- volnočasové aktivity
- šikovné ruce
- výtvarka
- předmět speciálně pedagogické péče

9. Kontaktní adresy – spolupracující organizace MZŠ Stará Paka:

- **Pedagogicko-psychologická poradna Jičín**, 17. listopadu 861, 50601 Jičín, 493 533 505, 733 544 134, e-mail: info@pppjicin.cz, www.poradenstvihk.cz/ppp/ppp-jicin
- **PPP Jičín**, 17. listopadu 861, 50601 Jičín, okresní metodik prevence Mgr. Lukáš Nálevka, tel.: 739 293 888, e-mail: l.nalevka@prevencekhk.cz, www.poradenstvi.cz
- **Policie ČR – OOP Nová Paka**, U Stadionu 37, 50901 Nová Paka, tel.: 974 533 721
- **Policie ČR**, Územní odbor Jičín, Balbínova 24, 50612 Jičín, tel.: 974 533 111, e-mail: jc@pcr.cz, www.policie.cz
- **Policie ČR** - bezplatná linka tísňového volání 158
- **Probační a mediační služba Jičín**, Balbínova 27, 50601 Jičín, e-mail: jmosna@pms.justice.cz, Mgr. Radek Valenta, 734 362 980, rvalenta@pms.justice.cz, www.pmscr.cz
- **Odbor sociálně-právní ochrany dětí Nová Paka**, Dukelské náměstí 39, 50924 Nová Paka, tel.: 493 760 158, Mgr. Jana Vrbová, e-mail: vrbova@munovapaka.cz (vedoucí odboru), (kurátor pro děti a mládež), www.munovapaka.cz
- **Nízkoprahový klub pro děti a mládež Relax Nová Paka**, Masarykovo nám. 325, 50901 Nová Paka, Mgr. Marie Pražáková, DiS., tel.: 736 511 556, 731 646 979, e-mail: vedouci.nzdm@charitajicin.cz, www.jicin.charita.cz
- **Centrum SASanka**, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, psychoterapie, rodinná terapie, Legií 268, Nová Paka 50901, tel.: 731 130 424, 730 185 138, 733 741 753, e-mail: sasanka@charitajicin.cz, www.jicin.charita.cz

- **Středisko výchovné péče Podpora**, Arnultovice 93, 54372 Rudník, tel.: 499 441 482, 775 866 809, 775 883 055 – psycholog Tomáš Nýdrle, e-mail: socialnihostinne@seznam.cz, diagnostika a náprava výchovných problémů nebo negativních projevů chování, které nastaly u dítěte zpravidla od 6 let věku do ukončení středního vzdělání, www.vuhostinne.cz/svp
- **SVP „Návrat“ – v současné době pouze ambulantní služba** (z důvodu rekonstrukce internátu), Nerudova 104/63, 50002, Hradec Králové, 739 401 363, e-mail: svpnavrat@gmail.com, www.svphk.cz
- **Ambulance dětské psychologie – oblastní nemocnice Jičín**, Bolzanova 512, 506 01 Jičín, tel: 493 582 477, 601 085 658, 775382030 anna.chrpova@nemjc.cz, monika.chrtkova@nemjc.cz
- **Centrum sociální pomoci a služeb Hradec Králové - Manželská a rodinná poradna Jičín**, Denisova 585, 506 01 Jičín, Mgr. Blanka Letošníková – psycholožka, tel.: 606 963 057, 730 892 750, e-mail: poradna.jc@seznam.cz
- **Občanské poradenské středisko o.p.s.**, 17. listopadu 861, 50601 Jičín, tel.: 736 472 676, e-mail: opjicin@ops., www.ops.cz
- **Linka bezpečí**, tel.: 116 111, www.linkabezpeci.cz
- **Linka bezpečí – rodičovská linka**, tel.: 606 021 021, www.rodicovskalinka.cz
- **Linka pro rodinu a školu**, tel.: 116 000, linkaztracenedite.cz
- **Modrá linka**, tel.: 608 902 410, modralinka.cz
- **Online poradna E-bezpečí**, www.poradna.e-bezpeci.cz
- **OS Semiramis, z. ú.**, Centrum primární prevence Královéhradeckého kraje, Sušilova 1528, 500 02 Hradec Králové, tel.: 734 316 123, e-mail: michaela.dlouha@os-semiramis.cz, - programy specifické primární prevence, poradenské a vzdělávacích aktivity, Centrum rodinného

poradenství a terapie, Palackého třída 449/64, 28802 Nymburk, tel.: 733 108 048, e-mail: crp@os-semiramis.cz, www.os-semiramis.cz

- **PROSTOR PRO o. p. s.**, Čajkovského 1861, 50009 Hradec Králové, tel.: 495262202, e-mail: info@prostorpro.cz, www.prostorpro.cz – preventivní programy SPIRÁLA – všeobecná a selektivní prevence, probační program, rodinné centrum, služby pro pěstounské rodiny, www.nematonacele.cz – pomoc pro rodiče a pedagogy při řešení šikany

10. Závěr

Školní prostředí je místo, kde děti tráví velkou část svého času, je tedy nutné, aby se zde cítily bezpečně, aby vnímaly důvěru, přijetí a celkové pozitivní nastavení tohoto prostředí. V takovém prostředí se mohou rozvíjet jako zdravé a odpovědné osobnosti, které jsou součástí zdravého sociálního klimatu. Preventivní program školy by měl tomuto zásadně napomáhat.

Zpracovala: Mgr. Jitka Krausová
Dne: 30. 9. 2023

Schvaluji 1. 10. 2023.

Mgr. Pavel Antoš, ředitel školy